

**MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

**ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE
„ACAD. ANDREI RĂDULESCU”**

**Augustin LAZĂR
(coordonator)**

**Mircea DUȚU
(coordonator)**

**Ovidiu PREDESCU
(coordonator)**

**Gheorghe BOCȘAN, Gheorghe COSNEANU, Simona FROLU,
Irinel PĂUN, Valeriu PETROVICI, Ilie PICIORUȘ,
Constantin SIMA**

MINISTERUL PUBLIC – ISTORIE ȘI PERSPECTIVE

**Universul Juridic
București
-2017-**

CUPRINS

Abrevieri.....	7
Cuvânt-înainte	17
Capitolul I. Începuturile Ministerului Public	20
Capitolul II. Întemeierea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	25
1. Stabilirea cadrului juridic general.....	25
2. Instalarea Curții de Casație și a Parchetului său	29
3. Mihail Kogălniceanu – primul Procuror general al României.....	32
Anexă – Ministerul Public în Sistemul Casației Românești	36
Capitolul III. Rolul Procurorului general în deschiderea anilor judecătorești	41
Anexă – Inaugurarea tradiției deschiderii anilor judecătorești	46
Capitolul IV. Evoluția organizării și atribuțiilor Ministerului Public (1864–1945).....	50
1. Dezvoltarea legislației în materie	50
2. A fi judecător sau procuror la Casație la începutul secolului al XX-lea.....	58
3. Procuror general și președinte de secție la Casație: același grad, dar nu și aceleași drepturi!.....	59
Anexa 1 – Organizarea judecătorească și a Parchetului în Dobrogea	65
Anexa 2 – Raportul d-lui senator Victor Miculescu asupra proiectului de lege pentru înființarea «Micului Parchet»	70
Anexa 3 – Rolul Ministerului Public în materie civilă	74
Anexa 4 – Organizarea parchetelor din Transilvania	76
Anexa 5 – Organizarea Ministerului Public	80
Capitolul V. Din galeria marilor Procurori generali ai României moderne	97
1. Al. Papiu-Ilarian – Procurorul general cărturar	97
2. Cazul Procurorului general Dim. P. Vioreanu	104
3. Procurorul general Scarlat Pherekyde	108
4. Procurorul general George Filitti.....	109
5. Dimitrie Alexandresco – Procurorul general savant.....	112
6. Procurorul general Ciru Oeconomu.....	117
7. Procurorul general (interimar) Corneliu Rîmniceanu-Manolescu	120
8. Procurorul general Ion N. Stambulescu.....	121
9. Procurorul general Dimitrie Volanschi.....	123
10. Constantin Al. Viforeanu.....	124
11. Procurorul general Mircea V. Possa.....	125

Capitolul VI. De la Ministerul Public la Procuratura Republicii Populare Române (1945–1952)	127
Capitolul VII. Procuratura Republicii Populare Române (1952–1968)	130
Capitolul VIII. Procuratura Republicii Socialiste România (1968–1989)	135
Capitolul IX. Renașterea Ministerului Public în perioada 1990 până în prezent	139
Capitolul X. Procuraturile și parchetele militare	163
1. Contextul politico-militar care a permis ascensiunea Partidului Comunist Român și efectele sale în organizarea și funcționarea justiției în general și a justiției militare în special	163
2. Organizarea Procuraturii Militare a Republicii Socialiste România în baza Legii nr. 60/1968	176
3. Parchetele militare	186
4. Organizarea și competența justiției militare în conformitate cu Legea nr. 304/2004 privind organizarea judecătorească	190
5. Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari din cadrul Direcției Naționale Anticorupție	193
6. Procurorii militari care au îndeplinit funcția de șefi ai Secției parchetelor militare, de la înființare până în prezent	194
7. Procurorii militari care au ocupat funcția de procuror general al României în perioada 1952–2012	197
Capitolul XI. Dimensiunea internațională a Ministerului Public	199
1. Ministerul Public și cooperarea judiciară în materie penală	204
2. Organisme și structuri ale Uniunii Europene cu atribuții în materia cooperării judiciare internaționale	230
3. Ministerul Public din România în relație cu Organizația Națiunilor Unite împotriva Drogurilor și Criminalității	250
4. Câteva repere cu privire la lupta internațională împotriva celor mai periculoase fenomene infracționale contemporane	252
5. Asociația Internațională a Procurorilor	258
Capitolul XII. Un Minister Public pentru viitor	262
1. Înțelegerea contextului și a determinărilor sociale	262
2. Fundamentele filosofice ale dezvoltării judiciare	264
3. Determinări ale ansamblului de amenințări, pericole, riscuri și vulnerabilități la adresa securității naționale, asupra acțiunii specifice a Ministerului Public. Consolidarea instituțională a Ministerului Public în raport cu exigențele securității naționale	269
4. Vectorii operaționali de dezvoltare și afirmare ai Ministerului Public în spațiul judiciar	272

Respect pentru oameni și cărți	285
--------------------------------	-----

Postfață	285
-----------------	-----

Anexă – Procurorii Generali ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	288
---	-----

Bibliografie selectivă	289
-------------------------------	-----

Index	292
--------------	-----

of the High Court of Cassation and Justice	35
1. Establishing the General Legal Framework	35
2. Instalment of the Court of Cassation and its Prosecutor's Office	39
3. Mihail Kogălniceanu – the First Prosecutor General of Romania	37
Appendix – The Public Ministry in the System of Romanian Cassation	36
Chapter III. The Role of the Prosecutor General in the opening of the Judicial Year	41
Appendix – The Inauguration of the Tradition of Opening the Court Year	46
Chapter IV. The Evolution of the Organization and Attributions of the Public Ministry (1864-1945)	50
1. The Development of the Regulations in the field	50
2. Being a Judge or a Prosecutor in Cassation at the beginning of the XXth Century	58
3. Prosecutor General and Section Presidents in Cassation: same rank, not the same rights!	59
Appendix 1 – Court and Prosecutor's Office Organization in Debretes	65
Appendix 2 – The Report of Senator Victor Miclesco on the legal project for creation of the "Little Prosecutor's Office"	70
Appendix 3 – The Role of the Public Ministry in Civil Matters	74
Appendix 4 – The Organization of the Prosecutor's Office in Transylvania	76
Appendix 5 – The Organization of the Public Ministry	86
Chapter V. Great Prosecutors General of Modern Romania	97
1. Al. Papir-Darian – the Scholar Prosecutor General	97
2. The Case of Prosecutor General Din. P. Văcărescu	104
3. Prosecutor General Scarlat Phexskyde	108
4. Prosecutor General George Filitti	109
5. Dimitrie Alexandrescu – the Sovereign Prosecutor General	112
6. Prosecutor General Ciri Ogoranșu	117
7. Prosecutor General (ad interim) Corneliu Păun-Ștefan-Mirulescu	120
8. Prosecutor General Ion H. Ștefănescu	121
9. Prosecutor General Dimitrie Volinșchi	123
10. Constantin A.T. Vălcoviciu	124
11. Prosecutor General Mircea V. Popescu	125

Capitolul I Începuturile Ministerului Public

Ministerul Public reprezintă, în cadrul sistemului jurisdicțional, o singularitate a țărilor de drept romano-germanic, având ca arhetip modelul francez, și este moștenitorul unei tradiții care urcă până la domnia regelui Filip al IV-lea (zis „cel Frumos”, 1285-1341).

Păzitori ai drepturilor regale și apărători ai interesului public, însărcinați cu urmărirea infractorilor și cu protecția celor slabi, „oamenii regelui” au exercitat până la Revoluția Franceză (1789) un *Minister Public* pe care reformele napoleoniene l-au preluat și perpetuat până în zilele noastre.

Sintagma prezintă un dublu înțeles. Pe de o parte, ea desemnează ansamblul magistraților însărcinați de către societate să exercite acțiunea publică; pe de o altă parte, expresia privește magistratul care, în ședința de judecată, reprezintă statul, societatea. Acești magistrați constituie pe lângă jurisdicțiile represive ceea ce se numește astăzi *parchetul*. Originea termenului de parchet rămâne controversată. Unii consideră că acesta provine de la faptul că, inițial, procurorul regelui nu era un magistrat și își exercita funcțiile sale pe parchetul sălii de ședință, și nu pe estrada rezervată tribunalului. Tot așa, fiind obligați să se ridice în picioare în fața judecătorilor, ca și părțile din proces, procurorii au devenit „magistratura în picioare”, față de „magistratura de scaun”, expresie prin care sunt desemnați judecătorii¹.

Alții consideră că termenul ar fi rezultat din aceea că în Franța, sub Vechiul Regim, procurorii sau avocații regelui se reuniau într-un „mic parc”, iar în sala de ședințe tot într-un loc special, rezervat, mic².

Așa cum am precizat mai sus, Ministerul Public în accepțiunea de „corp aparte” este o creație franceză și nu a existat nici în dreptul roman și nici în celelalte sisteme judiciare antice și medievale.

Ca instituție el aparține sistemului inchizitorial și din punct de vedere istoric apariția sa e plasată la începutul secolului al XIV-lea în Franța, în timpul domniei regelui Filip cel Frumos.

Este adevărat că rădăcinile sale ancestrale rămân îndepărtate; așa, de pildă, în legislația Romei Antice, spre secolul al III-lea d.H., a apărut un principiu nou în urmărire, acela al urmăririi din oficiu (în cadrul procedurii „*cognitio extraordinem*” de la sfârșitul imperiului), sau a acționat acel *defensor civitatis* care, după cum îi arată și numele era, protectorul orașului, trebuia să apere pe săraci și pe oprimați, dar nu putem spune că întruchipau ideea ministerului public, în înțelesul său modern.

Așadar, cel mai devreme se poate admite că o atare instituție apare în veacul al XIII-lea și, în orice caz, cea de „procuratores” este menționată expres la începutul secolului al XIV-lea. Pe atunci, *procuratores* erau agenții care reprezentau interesele diferiților clienți în

¹ T. Pop, *Drept procesual penal*, vol. II, Cluj, 1946, p. 294.

² S. Tzitzis, G. Bernard et D. Jolivet (sous la direction de), *Dictionnaire de la police et de la justice*, PUF, Paris, 2011, p. 222.

fața jurisdicțiilor de judecată, un fel de mandatarî sau avocați. În realitate, seniorii nu puteau să-și valorifice, în persoană, drepturile lor fiscale în fața justiției și, ca atare, trebuiau reprezentați; pentru această delegare erau folosiți „procuratorii”, care într-o formulă abreviată au devenit „procureurs”. La rândul lor, regii aveau procuratori, procurori care le susțineau interesele în fața barei.

În acest context Filip cel Frumos este cel care a obligat pe procurori să depună jurământ de credință și să servească exclusiv interesele regale, așa cum rezulta din ordonanța din 25 martie 1302 în care întâlnim pentru prima dată termenul de „procuror al regelui”, care acționa pe lângă tribunalul seniorial. După asemenea evoluții se pare că, la mijlocul veacului al XIV-lea, instituția Ministerului Public se construise în datele sale esențiale; treptat, atribuțiile procurorului s-au schimbat, s-au amplificat și diversificat, încetând a mai fi numai mandatarii regelui, pentru promovarea intereselor sale personale. Este vorba mai ales de dobândirea unor atribuții publice exercitate în numele monarhului, astfel că procurorii regelui au dobândit însărcinarea de a urmări faptele ce erau pedepsite de diferitele ordonanțe, chiar dacă părțile vizate nu o făceau.

Erau chemați să pună concluzii, dar nu puteau însă să pună în mișcare acțiunea penală, decât după ce cauza era cercetată, instrumentată, adică informațiunea începută.

Fără îndoială că ofițerul care exercita aceste atribuții nu mai era simplu mandatar, agent, însărcinat personal al regelui. El îndeplinea deja o funcție publică; din simplu „procurator” devine magistrat, *procuror* în deplinul înțeles al termenului de mai târziu.

Desigur, evoluțiile și transformările presupuse de un asemenea proces rămân încă nu pe deplin cunoscute. Specialiștii domeniului, precum D'Aguesseau (1668-1751), considerau că prima idee de a conferi acestor ofițeri dreptul de a cere, în numele regelui, moartea și pedepsirea vinovaților ar fi rezultat din faptul că, în procesele intentate de clerici, pentru crime de lezmajestate, regii înșiși acționau în calitate de acuzatori. În consecință, monarhul a delegat acest atribut. Dimpotrivă, alții [de exemplu, P. Hélie (secolul al XIV-lea)] apreciau că această transformare se explică prin însăși modificarea operată în conținutul principiului regalității; se poate spune că, până la acea epocă, regele nu a fost altceva decât suveranul vasalilor săi, interesele acestuia nu constau decât în exercitarea acelei suveranități și în administrarea domeniilor sale. Prin urmare, și acțiunea procurorilor săi se limita la gestionarea intereselor lui fiscale. Mai târziu însă, atunci când regalitatea tinde să ajungă centrul tuturor intereselor statului, când, în principiu, regele devine suveran peste toate, are paza generală a regatului său, se manifestă ca singurul reprezentant al societății, iar interesele generale se confundau cu interesele sale particulare. De aici s-ar fi născut dreptul regelui de a urmări pe răufăcători, drept care a fost delegat procurorilor regali, ce intentau astfel acțiunea publică în numele regelui. Caracterul și atribuțiile unei atari instituții aveau să fie pe deplin stabilite printr-o ordonanță din 1670. Treptat și rapid acest corp de agenți specializați s-a ridicat la nivelul și prestața magistraturii. •

Astfel stabilit, Ministerul Public a funcționat până la Revoluția Franceză de la 1789 când, odată cu introducerea dispozițiilor procedurale engleze, el a fost suprimat, pentru a fi reintrodus prin legea din 7 pluviôse, an IX. Cu această ocazie, funcțiile Ministerului Public au fost scindate în două: misiunea de a controla aplicarea legii și executarea pedepsei revenea comisarilor numiți de rege, în timp ce acuzarea publică a fost încredințată unui acuzator public. Constituția anului VIII a revenit apoi, instituind pe lângă fiecare tribunal comisari ai guvernului ale căror funcții corespundeau practic celor ale magistraților

parchetelor de azi³. Prin legea din 16/24 august 1790, Ministerul Public era definit drept o „magistratură specială stabilită pe lângă unele instanțe judecătorești, în scopul de a reprezenta societatea și, în numele acesteia, de a veghea ca în activitatea de judecată să se aplice dispozițiile legale de ordine publică și de a face să se execute hotărârile pronunțate.” A fost consacrat apoi și de Codul de instrucție criminală din 1808 și funcționează și astăzi.

Opinia publică și doctrina au privit întotdeauna, în majoritate, favorabil instituția Ministerului Public și activitatea acestuia.

Este vorba, pentru începuturi, în Franța, de iluștri jurisconșulți și/sau gânditori politici precum: P. Ayrault (1536-1601), Montesquieu (1689-1755), J.-G. Thouret (1746-1794), Henrion de Pansey (1742-1829), susținători entuziasmați ai acestuia.

În Anglia, J. Bentham (1748-1832), în lucrarea sa *Teoria pedepsei* (1830), demonștra inconvenientele sistemului englez, al acțiunii populare, găsind o adevărată garanție a represiunii în instituția Ministerului Public. Mai târziu, în mod constant, curentul doctrinar s-a pronunțat pentru menținerea instituției, însă cu o serie de corective, menite să o adapteze la cerințele realităților economico-sociale.

La noi, instituția Ministerului Public a fost introdusă mai întâi în Muntenia, prin Regulamentul organic din 5 martie 1831 (Regulamentul), după sistemul rusesc în vigoare în Basarabia din 1818. Reformele lui Alexandru Ipsilanti aduc însă primele semne ale unei instituții premergătoare celei a procurorului. Astfel, aduși la departamentul de criminalion preveniții erau „judecați” de față cu un armaș (al doilea sau al treilea) îndatorat să asculte cercetarea și hotărârea „fără de a vorbi de la sineși ceva în vreun chip”, dar care trebuia să raporteze lui Vodă. Așa cum remarca C. Sărățeanu „era deci un procuror, un procuror mut”⁴. Considerat de unii specialiști prima noastră constituție (A. Rădulescu), Regulamentul trata în capitolul VII despre organizarea, funcționarea și competențele tribunalelor, consacrând astfel principiul separației puterii judecătorești de cea administrativă. El institua tribunalele de district (județ) care judecau pricinile civile, comerciale și corecționale, două curți judecătorești (divanurile judecătorești) la București și la Craiova, ca instanțe de apel, și o Înalță Curte sau Înalțul Divan. Recursul în casație se făcea la Domn, care putea fie să confirme hotărârea Înaltei Curți, fie să trimită pricina în fața Curții de revizuire, care se întrunea o dată pe an și judeca în ultimă instanță. De asemenea, se impune precizarea că pentru locuitorii satelor funcționa un judecător care încerca împăcarea părților.

Prin art. 216 și 217 se reglementa, pentru prima dată la noi, instituția procurorului. Astfel, potrivit prevederilor acestora: „*Se vor orândui pe lângă judecătorii procurori, care se vor numi de Domn și vor priveghea cu scumpătate pravila și regulamentele, potrivitându-se numai la întâmplările la care se aduc a se săvârși întocmai hotărârile judecătorești și a îngriji pentru toate câte privesc asupra pazei, bunei ordini și liniștii publice.*”

De aceea toate pricinile care se caută la judecătoria pe lângă care procuratorul va fi numit trebuie a i se face cunoscut; el se va afla de față la cercetarea și hotărârea tuturor pricinilor de judecată însă nu va putea fi de față, când judecătorii, trăgându-se în deosebite odăi, se chibzuiesc între dânsii.”

³ J.M. Carbasse (sous la direction de...), *Histoire du Parquet*, Paris, PUF, 2000, p. 9 și urm.

⁴ C. Sărățeanu, *Câteva cuvinte asupra vechilor instituții, legi, proceduri și asupra personalului judecătoresc din Țara Românească înainte de regimul legilor de azi*, București, Imprimeria Statului, 1901, p. 35.

Dacă acestea le erau funcțiunile „constituțional stabilite”, statutul lor a fost dezvoltat prin legea adoptată de Obșteasca Adunare la 29 decembrie 1832 „privind datoriile procurorilor”. Potrivit acestui act normativ, procurorii erau „slujbași orânduți de către stăpânire pe lângă deosebitele judecătorii și divanuri ca să privegheze cu dinadinsul de a se păzi cu toată scumpătatea pravilele spre a face cunoscut stăpânirea toate lucrurile și trebuințele acelei judecătorii.” (art. I)

Ca atribuții generale erau stabilite: asistarea în ședință, a observa ca judecătorii să nu se abată de la lege, anunțând pe ministrul justiției când se dovedea aceasta; iar cele speciale constau în obligațiile de a urmări crimele, a aduna probele și a cere aplicarea pedepsei. Exista, așadar, o confuziune a funcțiilor de exercitare a acțiunii publice, de susținere a acuzării și de instrucție a probelor (cauzei), stare care avea să fie înlăturată ulterior prin crearea judecătorului de instrucție.

Se puna acum, pentru întâia oară, și în sarcina procurorilor de a „iscodi” vinile, de a aduna dovezile de culpabilitate și de a cere pedepsirea „măcar de s-ar și împăciui părțile cele păgubașe cu vinovații și s-ar lăsa de judecată.”

Ei erau ajutați „ca niște slujbași ai poliției judecătorești”, de „orice slujbaş obștesc și încă de orice particular.” În special, subcârmuitorii plășilor și polițmaisterii erau datori, dacă aflau de vreo vină sau nelegiuire, să înștiințeze pe procuror.

Când se zvonea de o vină care comporta pedeapsa cu moartea sau ocnă, procurorul era dator să se deplaseze la fața locului, iar dacă era împiedicat, să delege pe subcârmuitorul plășii sau pe comisarul de poliție să o facă în numele său.

Învinovătitul se aducea dinaintea lui. Cu o atare ocazie, acesta culegea informațiile și mărturiile și făcea raport prezidentului judecătoriei, cerându-i să ordone arestarea. După cercetare de către judecătorie, care se făcea prin prezidentul ei, cu oficiu de judecător de instrucție, procurorul își exprima părerea asupra felului vinii și a pedepsei ce se cuvenea. Procurorii judecătoriilor trimiteau procuratorului secției criminale a divanului judecătoresc toate hârtiile pricinii, judecate sau numai cercetate, după felul ei. Tot astfel procedau și procurorii secției criminale a divanului judecătoresc față de procurorul înaltului divan, când era loc de apel și față de marele logofăt, când era vorba de hotărâri desăvârșite⁵.

Legiuirea repartiza astfel procurorii: unul la Înalțul Divan, doi la divanul judecătoresc din București, unul pentru secțiunea criminală și altul pentru cea civilă, doi la divanul judecătoresc din Craiova, câte unul la tribunalul comercial din Capitală și cel din Craiova și, în fine, câte un procuror pe lângă fiecare dintre cele 18 tribunale județene, în afară de cele din Ilfov, unde, întrucât erau două secțiuni, se instituiau doi procurori.

În fine, de remarcat faptul că aceste prime reglementări ale instituției ministerului public nu cuprindeau dispoziții referitoare la șefii („capii”) Parchetului – cum ar fi Procurorul general sau Primul-procuror – ceea ce înseamnă că aceste funcții nu existau⁶.

La 1834 s-a numit Procurorul Înalțului Divan, în persoana D-sale Aga Iordache Florescu, iar ca substitut căminarul D. Filipescu; așadar, „Aga Iordache Florescu este deci cel dintâi Procuror General al supremei instanțe”⁷. Tot în același an în calitate de Procuror

⁵ I.C. Filitti, I. Suchianu, *Contribuții la istoria justiției penale în Principatele Române*, București, Tipografia și legătoria închisorii centrale „Văcărești”, 1928, p. 70.

⁶ F.T. Apostol, *Ministerul Public*, Tipografia Curții Regale F. Gobl Fiii, București, 1892, p. 31.

⁷ C. Vîforeanu, *Cuvântare la Ședința solemnă pentru deschiderea noului an judecătoresc*, ianuarie 1932, *Deputul* nr. 1, 10 ianuarie 1932, p. 6.

al Comisiei de revizie a fost desemnat Costache I. Manu. „Condica de procedură criminalicească” din 1841, inspirată în mare parte din Codul de instrucție criminală francez (1808), ținea seama de legea din 1832 privind datoriile procurorilor. Poliția judiciară era atribuită acestora, precum și comisarilor de poliție în capitală, politzmaisterilor în orașe și subcârmuitorilor la sate. Procurorii dădeau la judecători „înscriș de pâračiuene”, după care instrucția este continuată, precum în Codul austriac de procedură, de către judecătorie, instanța care urma a judeca pe fond cauza. Așadar, instituția franceză a judecătorului de instrucție nu era încă cunoscută la noi. Dar pe când în sistemul austriac și cel rusesc instrucția era secretă, în Condica românească se prevedea că era făcută „în ședință, de președinte”, „cu ușile descuiate” și „în auzul tuturor”, după vechiul obicei. Procurorul mai intervenea apoi, precum în sistemul rusesc, spre a cerceta dacă hotărârea era sau nu conformă cu pravila și dacă se cuvenea, deci, să se facă apel⁸.

În Muntenia executarea hotărârilor criminale (penale) era încredințată la București vornicului de temnițe (armașul de altădată), la Craiova ocârmuitorului județului prin îngrijitorul temnițelor (fostul vtori-armaș) și ocârmuitorului în celelalte județe.

Deși „rudimente” ale instituției Ministerului Public se regăsesc încă din proiectul de constituție întocmit de marele logofăt Dimitrie Sturdza (1826), aceasta își face apariția mai târziu în Moldova, practic în contextul realizării proiectului unirii celor două principate românești.

Spre deosebire de situația din Muntenia, Regulamentul organic adoptat la Iași în 1832 nu a prevăzut înființarea Ministerului Public, precizându-se numai în art. 388 că pentru supravegherea disciplinară a magistraților și observarea activității instanțelor judecătorești marele logofăt al dreptății va fi ajutat de patru „revizori”, care însă, așa cum s-a remarcat, corespund mai degrabă inspectorilor judecătorești de mai târziu⁹. Un proiect de lege pentru înființarea unui minister public avea să fie respins de adunare în 1834¹⁰, iar „legea procurorilor” din 1852 a rămas neaplicată.

În materia executării sentințelor penale, competențele aparțineau, la Iași, armașului și vtori-armașului, ajutați de ispravnicul de temniță, de „jandarmii trebuincioși”, iar în ținuturi, ocârmuitorilor. Instituția procurorilor avea să fie introdusă în Moldova abia la 26 martie 1862, prin extinderea dispozițiilor legale în vigoare în materie din Muntenia, precum și apoi în temeiul Legii pentru înființarea Curții de Casație și de Justiție, promulgată la 12 ianuarie 1861, dar intrată în vigoare și pusă în aplicare la 28 martie 1862.

Din perspectivă istorică generală „Proiectul pentru Procurori din 29 Decembrie 1832” a fost considerat drept actul de înființare a instituției Ministerului Public în Țara Românească, al cărui centenar, în 1832, era celebrat ca atare de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție¹¹.

⁸ I.C. Filitti, *Despre vechiul drept penal român*, București, 1924, p. 19-22.

⁹ I.C. Filitti, I. Suchianu, *op. cit.*, p. 69.

¹⁰ Analele parlamentare, IV, partea 2, p. 435-440.

¹¹ C. Viforeanu, *Cuvântare...*, *op. cit.*